

BUITEN

22^E JAARGANG N^O. 43

ZATERDAG 27 OCTOBER 1928

Foto C. Steenbergh

NAAR ZEE. AAN DE ORANJESLUIZEN

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

NAAR ZEE. AAN DE ORANJESLUIZEN (ILLUSTR.) .	BLZ. 505
DE UITSLAG VAN DEN FOTOWEDSTRIJD	BLZ. 506
ONDER HET ZAND BEDOLVEN, DOOR HOLMAN DAY (8)	BLZ. 506
oud-MIDDELBURG (GEÏLLUSTREERD), DOOR Mr. A. LOOSJES (3)	BLZ. 508—512
WINNIE, DE BRUID, DOOR JEANNE REYNEKE VAN STUWE	BLZ. 509
BIJ HET EEUWFEEST VAN DE KONINKLIJKE MILITAIRE ACADEMIE (GEÏLLUSTREERD), DOOR OUD-CADET	BLZ. 513—514
DE GEVANGENIS, DOOR FLOX	BLZ. 514
HET GAZON EN DE EISCHEN VOOR EEN GOED ONDERHOUD (GEÏLLUSTREERD), DOOR M.	BLZ. 515
IN HET RIJK DER STILTE, DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (6)	BLZ. 516
IN ARTIS: HYENA (ILLUSTRATIE)	BLZ. 516

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Voor onze Spes Patriae

In de rubriek „Voor onze Spes Patriae” (pag. ix der advertentiepagina's) vinden de kinderen verhalen en raadsels. Harmsen van Beek teekende voor ons de Avonturen van Pietje Pluim, welke eveneens in de advertentiepagina's worden opgenomen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

De uitslag van den Fotowedstrijd

De jury heeft vergaderd, de jury heeft uitspraak gedaan. Gewikt en gewogen hebben de schilderes, de technicus, de fotograaf: de artistieke qualiteiten der inzendingen moesten evenredig zijn aan de technische uitvoerbaarheid, aan de fotografische zuiverheid. Velen dongen mede, moeilijk was de taak, van Lizzy Ansingh, de schilderes, van den directeur-technicus, G. Menke verbonden aan de Chem. Inrichting van v/h Dirk Schnabel van onzen fotograaf C. Steenbergh, de juryleden, wien alle lof toekomt voor de wijze, waarop ze hebben gekeurd en geoordeeld.

De uitslag is als volgt:

EERSTE PRIJS

L. BLOK te LISSE voor collectie „Muurbegroeiing”.

TWEDE PRIJS

C. PLEGING te GRONINGEN voor „Jonge Zilvermeeuw”; „Het vee van de armen”; „Bij de Lelie's”.

DERDE PRIJS

W. P. VAN LAMMEREN te VOORSCHOTEN voor „Een rustig uurtje”.

PREMIES

J. DUURENTIJD te AMSTERDAM voor „Begijnhof” en „Drie Paarden”.

J. P. STAARTJES te AMSTERDAM voor „Een Afspraakje” en „Het Witte Paardje”.

Mr. J. G. HUYSER te ROTTERDAM voor „Schaap met lammeren”.

Jo BARENS te AMSTERDAM voor „Moeder zal deelen”, wien de bekroningen zullen worden toegezonden. Deze foto's zullen allen in „Buiten” worden gereproduceerd.

ONDER HET ZAND BEDOLVEN

DOOR HOLMAN DAY

8)

Ik had goede oogen en ik zag de dingen dadelijk. Drie gebogen scheepsribben tegen het wit der branding afstekend. De telescoop gaf er perspectief aan en ik bemerkte, dat er honderden yards schuimend water lagen tusschen hen en het land.

„Wel, wat denk je ervan?” vroeg hij, toen ik het glas teruggaf.

„Dat zal ik u vertellen, mijnheer, als ik beneden ben geweest. Een duiker mag zich niet aan gissingen wagen, als hij nog boven water is”.

Het meisje schudde ontkennend het hoofd, toen de kapitein haar den telescoop aanbood en Tick stapte vooruit en nam hem over.

„Dus daar is 't? Waar wachten wij dan hier nog op?”

Kapitein Peart keek zijn compagnon aan, alsof de verbazing om zoo'n volslagen gemis aan praktische kennis hem sprakeloos maakte.

„Wij wachten hier, omdat wij hier moeten blijven, Tick. Het zou gevaarlijk zijn verder te gaan”.

„Wij konden net zoo goed op een caféterras aan de haven van Frisco zitten en van daar uit de zaak leiden”, mopperde de speler.

„Ik weet niet wat jij je hadt voorgesteld van de manier waarop het moet gebeuren”, antwoordde de kapitein. „Maar als je naar ouën Ike geluisterd hadt, zou je geweten hebben, dat het niet zoo ging, dat wij aan het wrak zouden meren en Sidney de zakken goud aan een hengel zou haken, zoodat jij ze kon ophalen”.

„Ik ben hier om het oog te houden op den gang van zaken”, zei Tick, „en ik ben van plan er dicht genoeg bij te blijven om te zien wat er gebeurt”.

Kapitein Peart keek lang niet vriendelijk.

„Wij zouden een stuurstoel voor je op een van die ribben kunnen binden en een gat in het water hakken waar jij doorheen kunt kijken. Maar stel je niet zoo gek aan, Keedy. Ik geloof dat jij aan niets anders gedacht hebt dan aan die kisten met goud en nooit erover geprakkizeerd hebt hoe wij ze in handen moeten krijgen. Ik wel. Ik heb heel wat gepraat met ouën Ike, als jij niet luisterde, maar zat te droomen, van het goud. Nu moet je eens naar mij luisteren. Laten wij niet met ruzie en misverstand beginnen”.

„Wij kunnen de *Zizania* niet dichterbij ankeren. Er is geen houvast in dat zand en wij moeten ruim water onder de boot hebben met het oog op mogelijken wind. Zie je die lichters daar vooruit? Die heb ik gekocht, nadat ik door mijn gesprekken met Ike eenig idee had gekregen van dien toestand hier”.

„Je hebt een heele boel gekocht zonder mij te raadplegen”, mopperde Tick ontevreden. „Wat ben ik eigenlijk op deze reis — een passagier of de compagnon? Daar mijn geld erin zit, wil ik er ook met mijn hersens in zitten”.

De man deed en sprak, alsof hij ruzie zocht. Ik kreeg het idee, dat er gevaarlijker klippen op het pad onzer vennootschap lagen dan die van de San Apusa Bank. Mr. Jones had mij verteld, dat de zandbank waarop het wrak lag, zoo heette.

Kapitein Peart muntte niet bepaald door kalmte uit. Hij fronste het voorhoofd.

„Ieder in zijn eigen vak, Tick. Ik zal me niet vermeten jou te willen leeren, hoe je een kaart uit de doos moet halen of kan voorspellen, hoe de onderste kaart van een pokerspel heet. En evenmin heb ik jouw raad nodig, als 't erom gaat een karweitje op te knappen onder de kust. Ik heb gewacht, tot we hier waren om je mijn plan uit te leggen. Als ik kan praten en jij tegelijkertijd kunt zien, hoe de toestand is, hoef ik er niet zooveel adem aan te verspillen; zelfs die faro-spelers hersenen van jou kunnen mij dan wel volgen. En let nu goed op! Dit wordt een eerlijk spel en jij mag vlak bij den pot zitten. Die vier lichters gaan overboord en worden achter elkaar gelegd tusschen de kust en het schip. Wij kunnen de kabels zoo lang maken, dat er zoowat honderd vadem tusschen het eene schip en het andere ligt. Daardoor doet iedere lichter dienst als een soort van anker voor de anderen en moet die, welke het dichtst bij de kust ligt, heel dicht bij het wrak komen. Als je dat verlangt, mag jij op dien lichter blijven wonen, dan zullen wij je daar wel je eten sturen”.

Dit laatste zei hij, terwijl hij achteruit de trap afliep, die

van de brug naar het dek leidde. De spotlach, waarmee hij die woorden begeleidde, bracht er niet toe bij Tick's humeur te verbeteren.

„Ik zal jelui wel toonen of ik baas kan zijn, al of niet”, bromde hij.

Ik nam mij dadelijk voor, dat, als Tick van dien lichter af mij wou voorschrijven wat ik doen moest, de compagnieschap van Peart, Tick en Sydney in het midden een schok zou krijgen, die de reeds bestaande breuk heel wat groter zou maken. Hij nam met gestolen geld aan de onderneming deel — en nu beleedigde hij ons door ons te behandelen, alsof we net zulke boeven waren als hij, waar het oog op moest worden gehouden. Iemand als Tick kan zich niet voorstellen, dat een ander eerlijk is.

Ik denk, dat ik er erg ontstemd en grimmig uitzag, toen ik bij de reeling naar de witte branding stond te kijken en naar de plaats, waar het wrak moest liggen.

Het meisje sprak mij aan. Zij bukte zich naar mij toe en er was een klank in haar stem, die ik er nooit in gehoord had; een klank van vertrouwelijkheid en bezorgdheid.

„U hebt geen grooten dunk van het plan, Mr. Sidney?”

Ik kon haar niet tegenspreken.

„Er moet een allemachtig goede reden zijn, waarom die andere lui den schat niet hebben naar boven gebracht, Miss Peart, aangenomen, dat oude Ike waarheid heeft gesproken en dat ze dat werkelijk niet gedaan hebben. Ik kan er u meer van vertellen, als ik beneden ben geweest”.

„Ik heb nooit een duiker aan het werk gezien. Het is heel gevaarlijk, is 't niet?”

„Dat hangt van de omstandigheden af. Ik ben al honderd-zeventig voet onder water geweest, Miss Peart en heb mij volkomen veilig gevoeld, ofschoon de luchtdruk mij een neusbloeding bezorgde. En een anderen keer was ik slechts vier vadems diep op een lijwal en ze konden mijn touwen en luchtbuis niet vrij houden en ik werd half dood opgehaald. Dat daar is een lijwal en ik vrees, dat ik eenige heel geldige redenen zal ontdekken, waarom de anderen niet geslaagd zijn. Soms ben ik geneigd te gelooven, dat zij het goud wel gevonden hebben en dat het verhaal van Ouden Ike slechts een droom is”.

„Ik vind de heele geschiedenis een nachtmerrie — ik bedoel deze reis”, verklaarde zij. „Ik geloof niet, dat onze Lieve Heer iemand als Keedy Tick zal laten slagen”.

Ik zei niets en keek haar aan. Ik had zoo mijn eigen gedachten, die ook voor kapitein Peart niet heel vreemd waren. Blijkbaar bemerkte zij, dat ik iets verzweg; zij vroeg mij op den man af, wat ik dacht.

„Misschien is dat wel een onderneming, waarbij de duivel de zijnen helpt, Miss Peart — en dan is Tick een van de eersten erbij. Ik weet niet veel van zeerecht of scheepswetten. Maar het is mogelijk, dat het wrak niet officieel geabandonneerd is. Wellicht beteekent „nemen” hier „stelen”. Ik weet, dat de *Zizania* op de scheepspapieren, waarmee ze Frisco is uitgezeld, een vischtrawler is genoemd. Ik weet heel goed, dat ik mij niet zoo moest uitlaten over de zaken van uw vader. Maar als het werkelijk diefstal is, kan het misschien juist lukken, nu Tick er bij is”, zei ik — het was een flauwe aardigheid en ze had dan ook niet het minste succes.

„Ik hoop, dat mijn vader tot juister inzicht zal komen”, zei ze, op hem neerziende, waar hij orders stond te geven voor het uithijnschen der lichters. „Soms geloof ik aan booze geesten en het vermogen van den eenen mensch om den andere te beïnvloeden — ten kwade, bedoel ik. Maar er is gelukkig nog één lid van de Peart familie, dat zich niet door Keedy Tick laat hypnotiseeren. Daarom ben ik meegegaan — mijn vader heeft toezicht nodig”.

Ik voelde niet bepaald behoefte aan toezicht, maar ik dacht, dat, als ze over mij met evenveel zorg wou waken als over haar vader, ik mij daar heelemaal niet tegen zou verzetten. Ik kon mij geen lieveren bewaker denken.

Zij ging haar kajuit binnen en ik liep naar het achterdek, want de *Zizania* was meegedraaid met de strooming en ik wou de plaats zien waar mijn taak zou liggen.

Midscheeps ontmoette ik Tick. Hij kwam te voorschijn van achter een reddingboot en ik kreeg dadelijk den indruk dat hij zich schuil had gehouden om mij te bespieden. Dat was voor hij nog een mond open deed. Toen hij sprak, verdween alle twijfel.

„Laten wij elkaar eens goed begrijpen, Sidney, wat Miss Peart betreft”, begon hij. „Jij moet je niet met haar bemoeien.

Geen gesmoes meer, als ik of haar vader er niet bij zijn”.

„Tick, jij zoekt ruzie vandaag. Wat mij betreft, kan je die heel gauw vinden”.

„Laten we dan net doen, alsof ik ze gevonden heb. Ik zal met die jonge dame trouwen. En geen Boston fat mag om haar heen zwermen en haar met verliefde oogjes aankijken. Zoo staat de zaak — en jij houdt je handen voor je. Als je me nog eens slaat, Sidney, schiet ik je pardoes neer — al moet het goud daar blijven liggen, tot wij een anderen duiker hebben”.

Hij hield zijn hand op zijn heup en zijn oogen glansden groen.

Ik stond op het punt hem te zeggen, hoe ik over hem dacht en wat ik zou doen, als ik dat eenmaal wou. Maar ik sloot mijn mond weer. Ik had niet het recht om een meisje te beleedigen door met zoo'n sujet ruzie om haar te maken. Ik zei dus alleen maar „O!” gaf hem een knip voor zijn neus en wandelde weg.

„Als je mij niet gelooft, als ik je zeg, dat ik met haar ga trouwen, vraag het haar vader dan maar”, riep hij mij achterna. Dat vond ik nogal kinderachtig. Ik draaide mij om en grijnslachte hem toe.

Een mooie vennootschap, die van Peart, Tick en Sydney, schatzoekers!

ZESDE HOOFDSTUK

Den vierden dag, nadat wij bij de San Apusa Bank geëankerd waren, had kapitein Peart zijn lichters op hun plaats. Zij waren verankerd, maar de zandige bodem dichter bij de kust gaf geen houvast en zij waren met kabels aan elkaar verbonden; van de *Zizania* naar den eersten lichter liepen twee kabels voor extra securiteit. De laatste lichter lag minder dan honderd el van de ribben van het wrak af en ik was overtuigd, dat ik daarvandaan mijn werk goed zou kunnen doen.

Op den vijfden dag was alles zoover gereed, dat ik voor het eerst naar omlaag kon gaan.

Ik had zelf mijn helpers uitgezocht en ze een tijdlang op hun taak voorbereid. Nummer-twee Jones zou met de touwen en buis manoeuvreeren en machinist Shank zou de lucht-pomp behandelen. Ik had een prima duikerpak en met goede lui „boven” was ik overtuigd, dat ik zou kunnen dalen en beneden blijven. Maar ik voelde mij niet zoo zeker omtrent wat ik zou kunnen tot stand brengen, als ik eenmaal beneden was.

In die paar dagen had ik ook Ike nog eens degelijk uitgevraagd. En ik moest toegeven, dat hij werkelijk met kennis van zaken scheen te spreken. Die geschiedenis van den schat van de *Golden Gate* scheen alle andere dingen uit zijn geest te hebben gebannen en zijn geheugen frisch gehouden.

Hij zei, dat de kamer waarin het goud verborgen lag, achter de plaats moest zijn waar de spanten zichtbaar waren. Het vuur had in het achter- en middenschip gewoed en toen het op het zand geloopt was, schoot het voorgedeelte den grond in en nu zaten die ribben zoo vast in den bodem, dat zelfs de branding ze er niet uit had gewerkt. Als kwartiermeester kon hij mij zeggen hoeveel stappen ik achter die spanten moest afleggen om boven de plaats te komen, waar de schat bedolven lag.

Zij maakten de beste reddingsboot voor mij en mijn uitrusting in orde, een groote jol met veel ruimte erop. Kapitein Peart wou blijkbaar voorzichtig zijn met mijn uitrusting. Hij ging zelf mee als stuurman en het verbaasde mij niet, toen ik Tick erin zag klauteren, nog voor mijn duikerpak over boord was. Wat mij wel verwonderde was, dat Miss Arie mee ging. Toen zij langs mij liep en de ladder afdaalde, zette ik groote oogen op. Ik dacht, dat het iemand was, dien ik nooit gezien had. Zij droeg een kniebroek en puttees tot aan de knieën en zij stapte in de boot zoo vlug als een zeekadet, zonder iemands hulp nodig te hebben. Ik had Tick een s ag om zijn kop kunnen geven om de manier, waarop hij naar haar keek.

Zij wist, wat ze deed, want zij dit kostuum koos. In en uit de boot gaan bij zoo een golfslag was niet te doen voor een meisje met rokken aan.

Toen wij bij den laatsten lichter kwamen, klommen wij over wit-gekopte waterheuvelds en schoten met groote snelheid neer in groene dalen.

(Wordt vervolgd)

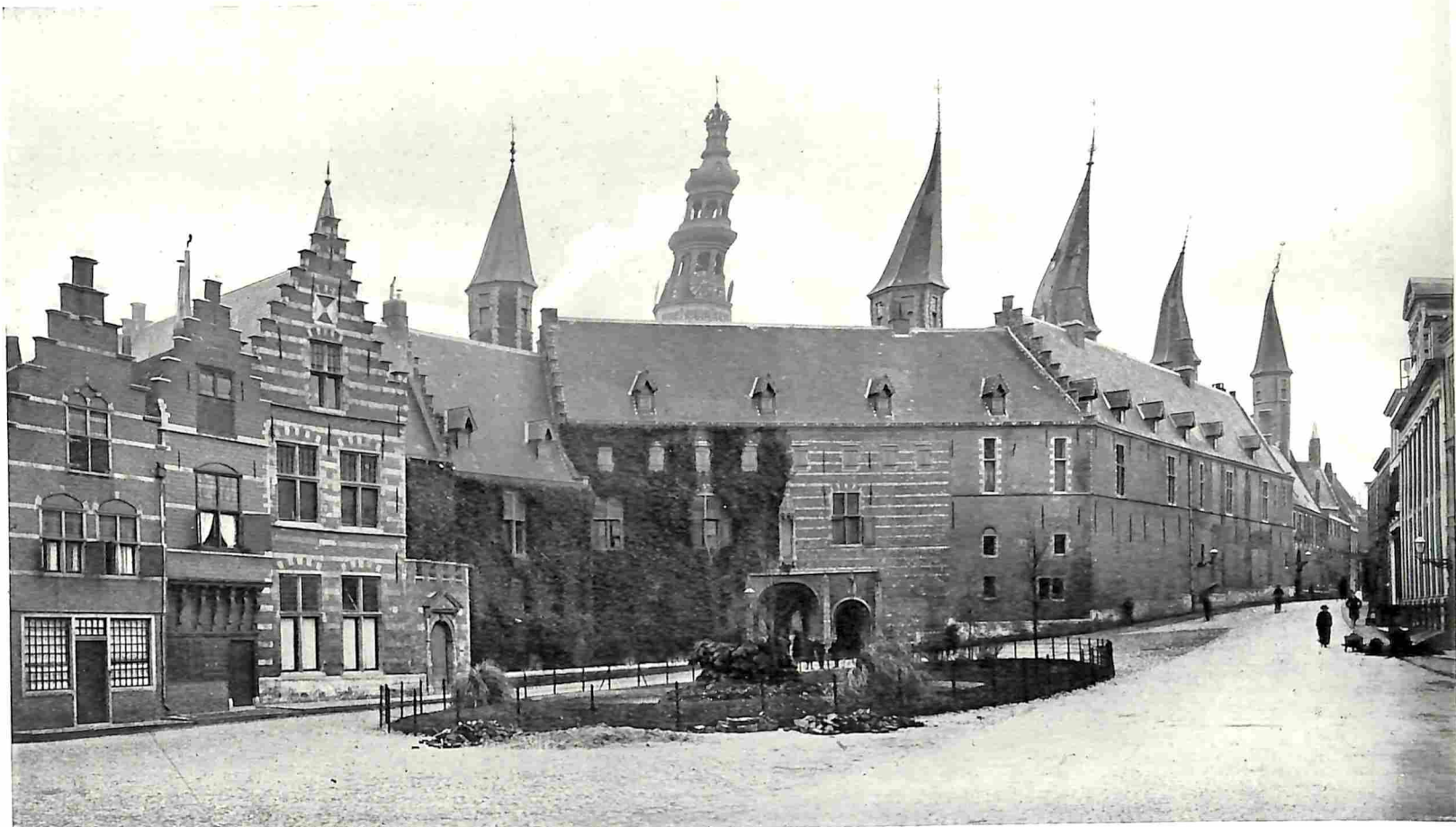

Foto C. Steenbergh

DE BALANS TE MIDDELBURG, MET BIJGEBOUWEN

OUD-MIDDELBURG

(Vervolg)

ER zijn in Middelburg nog eenige oude kapellen bewaard gebleven: de kapel der Bogaerden, sinds 1575 Waalsche kerk, de Sinte Barbarakapel of Gasthuiskerk, thans, na tal van lotswisselingen, kerk der Christelijk Gereformeerde gemeente, de kapel van het Cellebroedersklooster, later Engelsche kerk, bouwkunstig, en historisch-belangrijke kleine gebouwen, maar aan het schoon der stad slechts een geringe bijdrage leverend. Endan is er de reeds meermalen genoemde 17de eeuwse Oostkerk, die hier echter verder onbesproken blijve, daar reeds vroeger in dit blad een artikel aan haar werd gewijd.¹⁾ Maar dan is er vooral het eenige gebouwencomplex der O. L. Vrouwe-abdij, bij hare stichting ook aan St. Nicolaas, den beschermheilige der schippers en visschers gewijd! De abdij mag, ondanks hare wereldlijke bestemming, reeds sinds drie en een halve eeuw, nog wel tot de kerkelijke monumenten worden gerekend, en dank zij haar kan Middelburg, ondanks het gemis aan treffende oude kerken, nog op dit gebied een eerste plaats innemen. ☼ De abdij is stellig een afzonderlijk artikel waard en behandeling van haar in dit bestek is niet wel mogelijk, blijve ook hierom achterwege, omdat haar grootste schoonheden reeds vroeger herhaaldelijk in dit blad werden afgebeeld²⁾. Geheel mocht hier echter niet van haar worden gezwezen, omdat zij op zoo kostelijke wijze Middelburg's stedschoon verrijkt. Mede omdat haar plein, dat door drie poorten vrijelijk door ieder kan worden betreden, reeds sinds eeuwen het stemmige middelpunt der stad vormt, wellicht het schoonste, wat Middelburg aan stedschoon bezit. ☼ Het is begrijpelijk, dat men nergens elders in deze stad zoozeer aan lang-vervlogen tijden wordt herinnerd als in en nabij de Abdij. Wel zijn er plekjes en straatjes, waar oud-Middelburg van vóór den tijd der deftige huizen, waaraan de stad zoo rijk is, voor u opleeft, intieme, schilderachtige hoekjes als bij de Kuiperspoort, in het Simpelhuisstraatje en op het lieve Vischmarktje met zijn galerijtje, rustend op kolommen. Grooter, voornamer en minder bekorend zijn de Korenbeurs op den Dam en de Boterbeurs aan de Korte Burg nabij de Balans, die een dergelijke galerij bezitten, doch ook zij dagteekenen van denzelfden tijd en roepen de herinnering op aan het Middelburg uit de tweede helft der 16de eeuw. ☼ Slechts weinig vermeldingswaardige

woonhuisgevels doen dat, en het fraaiste huis, dat tot den z.g.n. Nederlandschen renaissance-stijl kan worden gerekend, spreekt reeds, al is het allesbehalve „deftig” te noemen, van den rijkdom en de weelde, die na den val van Antwerpen Middelburg's poorten waren binnengekomen. Het is het huis „In de Steenrotse” aan de Dwarskaai, in 1590 gebouwd voor, en waarschijnlijk ook dóór den Zuid-Nederlander Andries de Valckenaere, steenhouwer van beroep, die zich vermoedelijk na de verovering van zijn vaderstad door de Spanjaarden, Middelburg tot woonplaats koos. Overigens worde over dezen terecht, vooral door den rijkdom van zijn details, beroemden gevel, gezwezen, daar hij reeds vroeger in dit blad werd behandeld¹⁾; een afbeelding na zijn restauratie, nog niet eerder in „Buiten” opgenomen, mocht echter niet achterwege blijven. ☼ Het zal den lezers bekend zijn, dat wij het behoud en herstel van dezen geheel eenigen gevel, welks top helaas reeds in de eerste helft der 18de eeuw werd afgebroken, voornamelijk danken aan de Vereniging „Hendrick de Keyser”, tot wier schoonste eigendommen „de Steenrots” ongetwijfeld behoort. ☼ Een aardige gevel, met steenen kruiskozijnen, die vermoedelijk uit denzelfden tijd dateert, aanschouwt men aan den Wal; hij is echter heel wat soberder dan die van de Steenrots, en bovendien bepleisterd; daarenboven mist de top de trappen, die hem ongetwijfeld vroeger hebben verlevendigd. ☼ Van de jongere renaissance-gevels verdient wel in de eerste plaats die van de „Gulden Sonne” vermelding; hoewel misschien wat al te overdadig met beeldhouwwerk versierd, is hij tot de fraaiste woonhuisgevels van ons land te rekenen. De bouwmeester ervan is niet bekend, doch afgaande op het karakter van den gevel zal hij wel een Zuid-Nederlander geweest zijn. Daar een afbeelding van de „Gulden Sonne”, welks onderpui jammer genoeg gemoderniseerd is, reeds vroeger in dit blad werd opgenomen²⁾ en niet bij dit artikel werd herplaatst — het was noodig zich bij de keuze der afbeeldingen voornamelijk tot de nog niet geplaatste te bepalen — onthoud ik me van een nadere beschrijving. ☼ Van de soberder gevels in denzelfden stijl noem ik dien van „de Vrijman”, een halsgevel, aldus genoemd naar den aardigen gevelsteen, en als datum van bouw het jaartal 1660 vermeldend, maar er zijn nog enkele andere van deze soort.

1) In „Buiten”, jaarg. 1918, No. 13. 2) In „Buiten”, jaarg. 1913, No. 12, 13; jaarg. 1916, No. 16-17.

1) Zie „Buiten”, jaarg. 1920, no. 4. 2) Zie „Buiten”, jaarg. 1916, no. 13.

Van denzelfden tijd en denzelfden geest spreekt de „Stadsschuur”, geen schoon architectonisch geheel wellicht, maar teekenachtig in hooge mate, door zijn omgeving echter niet voldoende tot zijn recht komend. Hier en daar ziet men ook nog poortjes uit dezen tijd, waaronder een tweetal uit 1620 van de v.m. Brouwerij „de dry tonnekens”, kloeke bogen met aardig gesierde frontons. Dit is het Middelburg, dat van rijk-gesierde, levendige, en grappige gevels houdt. Maar dan gaat, als elders in ons land, de deftigheid overheerschen. Voor deze stad, als voor elders, geldt de vraag: is dan de Vlaamsche joligheid en uitbundigheid ondergegaan in de Hollandsche stijfheid? Want al doet men het weg, en al spreekt men bij voorkeur van den „echt-hollandschen renaissance-stijl”, deze stijl, die zich, schoon voortgekomen uit de renaissance, tot iets eigens ontwikkelde, is Zuid-Nederlandsch, en de voornaamste scheppingen in dien stijl zijn door Zuid-Nederlanders of onder Zuid-Nederlandschen invloed geschapen. Wie gaarne de op sommige beschavingsgebieden overheerschende rol der Zuid-Nederlanders verzwijgt, daar zij niet klopt met zijn theorie van een eigen „Noord-Nederlandsche volksziel,” stelt deze vraag niet, en geeft van den gewijzigden smaak slechts de verklaring, dat de niet meer om hunne vrijheid worstelende, zich onafhankelijk voelende, rijk-geworden Hollanders zich als van zelve afwendden van de frissche uitgelatenheid van dien schilderachtigen maar allesbehalve statigen bouwtrant. Mijns inziens een niet geheel onjuiste verklaring, mits men tevens voor oogen houdt, dat daarnaast ook het verhollandschen en uitsterven der Vlamingen en Brabanders en het ontzield-neerliggen van de onbevrijde gewesten, waarvan geen kracht en geen bezieling meer uitgingen, van invloed moeten zijn geweest. Hoe het zij, tegen het midden der 17de eeuw komt de renaissance-uiting, die men klassicisme noemt, in de mode, die, met Jacob van Campen als voorman, ons land de deftige, sober-versierde en van pilasters voorziene gevels brengt. Ook Middelburg heeft er eenige, onder welke vooral die van het zoogenaamde huis „de Globe” aan de Rotterdamsche Kaai aantrekkelijk is, dank zij in ’t bijzonder het fraaie zandsteen poortje, dat met zijn versieringen echter een geheel anderen geest ademt dan de, vermoedelijk door Arent van ’s-Gravezande ± 1660 ontworpen gevel en dat, naar ik stellig geloof, dan ook eenige tientallen jaren ouder is. Boven den rondboog, tusschen sierlijke korinthische kapiteelen, aanschouwt men horens van overvloed, tegen het fries slingert een lint met het opschrift „Mercatura labor - Pax mihi Christe manes” en het bovenlicht, dat wel niet steeds uit één glasruit zal hebben bestaan, die nu een groot leelijk gat vormt, wordt door twee opstaande dolfinen geflankeerd. Op het fronton schittert een vergulde globe. Den bezoeker van dit huis, dat door de Vereniging Hendrick de Keyser in eigendom is verkregen, wacht een bijzondere verrassing: het zijn, in de gang, een reeks van drie houten gesneden poortjes waarvan het derde tot de keuken toegang geeft, en die te zamen het bekoorlijk binnenhuis-kijkje bieden, waarvan de afbeelding op blz. 511 een indruk pogen te geven. Ook dit intieme interieur doet aan vroeger jaren dan die van den pilastertijd denken.

(Slot volgt)

Mr. A. Loosjes

WINNIE, DE BRUID

NÚ, dacht Winnie, ben ik zóó gelukkig, zóó gelukkig, dat ik geen druppeltje geluk meer zou kunnen verdragen Zij wandelde gezellig door de stad, om, voor haar huwelijk nog eenige laatste inkoop te doen. In haar keurig tailleurtje van grijs-beige peau de pêche, met het fuchsia-roode hoedje was zij, in al haar eenvoud toch een zóó opvallende verschijning, dat het morgenpubliek haar onwillekeurig met waardeering bekeek. Maar haar blauwe oogen straalden ook met een kristallen glans, en haar lippen schenen aldoor met een lichten glimlach omspeeld. Zij keek neer op de fuchsia-roode roos, die zij droeg,

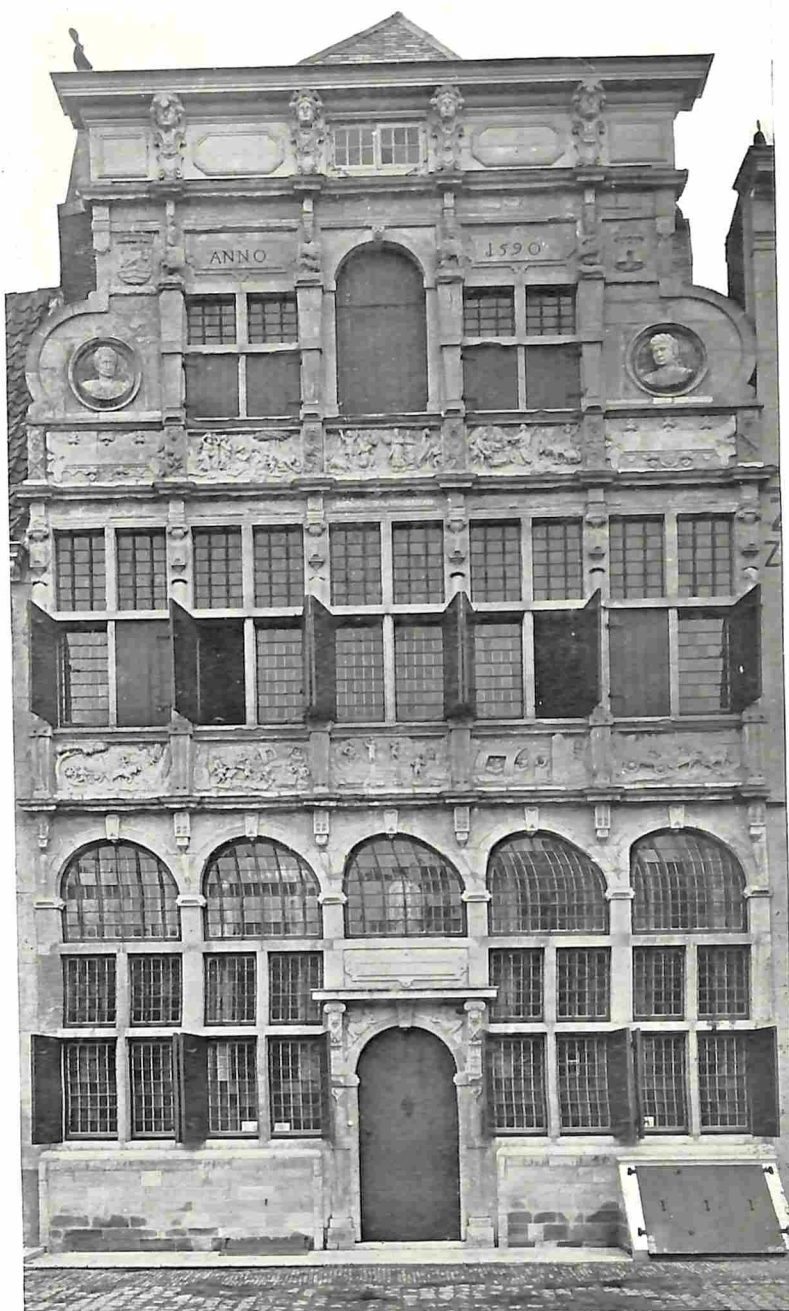

Foto C. Steenbergh

MIDDELBURG. HET HUIS „IN DE STEENROTS”

Foto C. Steenbergh

MIDDELBURG. DE STADSSCHUUR VAN 'T MIDDEN DER 17DE EEUW

en die zoo exact de kleur van haar hoedje had, dat zij had moeten lachen van verrassing, toen zij vanochtend Rolf's morgengroet ontving. Wat had hij een goed geheugen en een zuiver oog voor kleuren . . . en hij wist wel, hoe 'n innig plezier hij haar met een dergelijke attentie deed, waaraan „zijn hart en zijn verstand beiden hadden deelgenomen”, zooals peet-tante Winnarella altijd eischte van den gever van een geschenk. ☼ Goeie, lieve tante Win. Hoe méér dan lief van haar, om haar buitengoed te Wassenaar beschikbaar te stellen voor hun wittebroodsweken. Het was daar tóch al altijd een paradijs, maar met Rolf samen . . . zou het wezen, of zij een droom doorleefde, een verrukkelijken droom . . . Maar nu moest zij toch aan haar boodschappen denken . . . Zij

trok aan het leertje van de bliksem-sluiting harer *shopping bag* . . . gemakkelijk deze nieuwerwetsche methode, nu kreeg je een groote opening, en kon alles in je tasch zien liggen . . . het zilveren beursje, gekregen van Rolf . . . het smalle sigaretten-kokertje, en lucifers-dooosje, en dragées-dooosje, en spiegeltje, en zilveren kammetje in etui, en mesje, alles in hetzelfde gestreepte zilver, en alles gekregen van Rolf . . . het zilveren potloodje, het lange zilveren sigaretten-pijpje, het spel-denkokertje . . . alles, alles van Rolf . . . ☼ Zij lachte van verteederen en geluk. O, zij had een neiging om het uit te jubelen, zooals een kind zou doen . . . Rolf! Rolf! . . . maar wat zouden de menschen wel denken? . . . Zij lachte heimelijk in zichzelf, terwijl zij de kaart uit haar tasch nam, waarop zij haar boodschappen had geschreven, en las: Een schrijf-portefeuille voor Rolf. Een stel tafelglazen, in het groote, driekante model. Een wandelstok voor Rolf. Een sigaretten-dooos voor Rolf. Een Japansche mat voor de serre. Een schemerlampje voor de theetafel. Nóg iets voor Rolf . . . en lachte, onder het lezen, nog méér. ☼ Zij was zoo verstrooid bij het bestellen van wat zij noodig had. Geen wonder . . . hoeveel . . . weken deed zij nu al boodschappen, nu eens met Rolf, of met haar Moeder, of ook wel alleen . . . Je zou niet willen gelooven, hoeveel er noodig was, om een nieuw huis in te richten. Maar het was éénig, om het langzamerhand hoe langer hoe bewoonbaarder te zien worden . . . En telkens, als zij er weer naar toe gingen, ver-rasten Rolf of zij elkaar met een nieuwen aankoop, koperen kandelaars op het buffet, een vruchtenkom van Lalique-glas, een hors d'oeuvre-schaal van kristal . . . ☼ — „Ei! wou je me zóómaar voorbij-loopen! 't Is mooi!” „Tantetje . . . u? ik dacht juist aan u, zoo meteen.” „Ja, ik . . . ik ben anders geen kleintje om over 't hoofd te worden gezien!” lachte de groote, zware tante Winnarella goedmoedig. „Leuk, dat ik u ontmoet . . . kunnen we nu samen gaan?” „Ja, waarschijnlijk zijn we met hetzelfde doel in de stad, niet? Boodschappen doen voor 't aanstaande Rolf-en-Winnie-gezin.” „O, tante, maar we hebben al zóóveel van u gekregen!” „Ja, ja, 't is goed, doe nu maar niet zoo conventioneel. „En wat moet jij nog hebben? 'n Schrijfportefeuille voor Rolf . . . 'n wandelstok . . . ah . . .

'n sigarettendoos zoozoo . . . en nóg iets voor den bruidegom. Wel, dan gaan we voor al deze dingen en „nog iets” naar Tersteeg en Bos, daar moet ik tóch wezen, en je vindt er altijd wat apart en gedistingeerd. En dat móet voor jou, nietwaar, mekind? Nu, 't had 'n surprise voor je moeten zijn, maar, allah, ga nu maar mee, dan kan je zelf uitzoeken. „Verrukt bekeek Winnie het nieuwe geschenk van mevrouw du Clarey: een avond-tasch van bleek-goud leer.” „O, tante, wat lief van u. Hoe prachtig is dat leer.” „'t Lijkt wel de binnen-zijde van 'n schelp” „Ja, ja, al goed. Denk nu maar aan je eigen besognes. 'n Schrijfportefeuille? Hier, neem deze: van Weensch leerwerk mooi, dat rood en goud . . . blijft het goed, juffrouw? ☼

— O, ja, mevrouw, 't goud is met de hand erop gedrukt, en 't blijft even lang goed, als antieke boekbanden, die u wel kent. „'n Wandelstok? vroeg Winnie, blozend van blijde verlegenheid, hebt u die óók?” „Wilt u heel iets bizonders hebben . . . kijkt u dan 's hier, freule. Deze haak is overtrokken met de huid van een visch, de Perlfisch.” ☼ Verwonderd bekeek Winnie den blauw-witten, zwart-doorspikkelden haak . . . Hoe mooi . . . zou 'k deze nemen, tante? „Welja. Maar . . . vis-schenhuid, is dat sterk?” — „O, ja, mevrouw; 't is 'n groote visch, 'n soort van rog. Kijk, u kunt er ook doozen in krijgen, hier is . . .” „ . . . 'n sigarettendoos, lachte Winnie. „En wat moet dat „nog iets” wezen?” vroeg mevrouw du Clarey. — „Ja, ik weet wel wat, maar . . .” ☼ — „Wat dan?” „'n Lunchkoffertje . . . maar . . .” „Jij, met je maar . . . We kunnen ze toch zeker wel niet te groot krijgen, met „tea for two . . .?” Welja, dat begreep ik wel. Ga mee naar boven, dan zullen weer een uitzoeken, kind.” ☼ Boven verdwaalde Winnie in een te grooten overvloed van desiderata. „O, tante, ziet u dat? hoeleuk, die ronde hoedendoozen van leer, met een handvat er aan . . . zeker om mee in de coupé te nemen. En die tasschen van pigskin . . . weet u, dat 't zoo mooi donker wordt in 't gebruik?” „Zou ik dat niet weten? Je moet de stoelen in de eetkamer maar 's

Foto C. Steenbergh

MIDDELBURG. POORT DER V.M. BROUWERIJ „DE DRIE TONNEKENS”

goed bekijken, als je op Groenhove bent . . .” ☼ — „Komt u 's kijken, tante: zoo'n toilet-tasch met deksels van schildpad krijg ik van Rolf.” „Rolf verwent jou wat . . . Deze tasch, waar het toilet afzonderlijk in een la wordt geschoven, is óók aardig, maar mijne is toch 't mooiste . . . O, die koffers!” ☼ Winnie stond in extase voor de kastkoffers, waar, in een compacte ruimte alles van een garderobe kon worden weg-geborgen, met afdeelingen voor lingerie, en schoenen, koffers als brandkasten zoo solide, zwart en met koper beslag . . . En vooral trokken haar aan de koffers van Louis Vuitton, waar, in het overtrek de initialen L. V. overal voorkwamen . . . ☼ — Die firma maakt alles zelf, vertelde de juffrouw, ook de nummer-sloten, en als een dame nu meer dan één koffer heeft, kunnen alle sloten voor haar gelijk worden gemaakt, zoodat ze maar één sleutel noodig heeft . . . ☼ Mevrouw du Clarey luisterde, maar Winnie stond nu, met open mond van bewondering als

een kind, voor een kastkoffer met zilverstof overtrokken, en van binnen op alle vakken met blauw peluche bekleed. — „Dat . . . zei ze . . . dat . . . en zij kreeg een hoogroode kleur, is nu precies 'n koffer voor . . .” . . . voor de huwelijksreis”, vulde mevrouw du Clarey aan, en, in een opwelling van grootmoedige toegenegenheid, zei ze: „Moet je 'm hebben? Nou, toe dan maar.” „Tante! tante . . . méént u dat?” „Natuurlijk, hé?” „O!” zei Winnie, met een diepe ademhaling; „tante, vóór ik u ontmoette, dacht ik: ik ben zóó gelukkig, dat ik geen *druppeltje* geluk meer zou kunnen verdragen, en nu toch is de druppel gekomen, en . . .” „. . . je verdraagt 'm heel goed! lachte mevrouw du Clarey gul. Maar nu, om je emotie te laten bedaren, gaan we

samen rustig lunchen op Groenhove, wil je dat? — Winnie wenschte niets liever. Zij wandelden naar de parkeerplaats, waar de auto van mevrouw du Clarey wachtte, en reden naar het in hooge boomen verscholen buiten Groenhove. „O, de stilte hier,” zei Winnie, en sloot de oogen, om de stilte beter te *hooren*, die is zoo eindeloos weldadig . . . je voelt haar door al je zenuwen dringen, door 't kleinste vezeltje van je hersens, door al de cellen van je bloed . . .” — De zoele zomerlucht, die geurde naar versch gras en vruchten en bloeiende rozen, was om haar heen. O! *mooi* was het hier, *mooi* was de blauwe hemel, door witte wolken overspeeld, *mooi* waren de zware kastanje-kruinen en de brons-gouden loovers der beuken, *mooi* waren de edel-witte bloemen der calla's, maar niet minder *mooi* de nieuwe, goud-gele lelies met hun zuiveren vorm, *mooi* waren de ultramarijnen gloxinia's en de scharlaken gladiolen met hun trotsche, vlammeende pijlen . . . *Mooi* was het fluweelen gazon met de kleurige, bonte borders, en *mooi* was de laan van platanen, aan welker voet de kleine, wilde orchideeën blauwden. — O, onuitsprekelijk gelukkig zouden zij hier wezen, zij en Rolf . . . als kinderen zouden zij de geurige, zon-warme frambozen snoepen en beurteelings, lachend, in een onrijpen perzik bijten . . . als kinderen zouden zij naar het eilandje in den vijver roeien, om een „onbekend land te ontdekken”, als kinderen, wenschloos en argeloos, zouden zij het lied der vogels beluisteren, en samen genieten van den zilverblauwen maneschijn, die alle dingen van een intense, magische schoonheid maakte . . . — O, dacht zij, en haar handen vouwden zich in devote dankbaarheid, ik ben zoo gelukkig . . . haast *te* gelukkig . . .

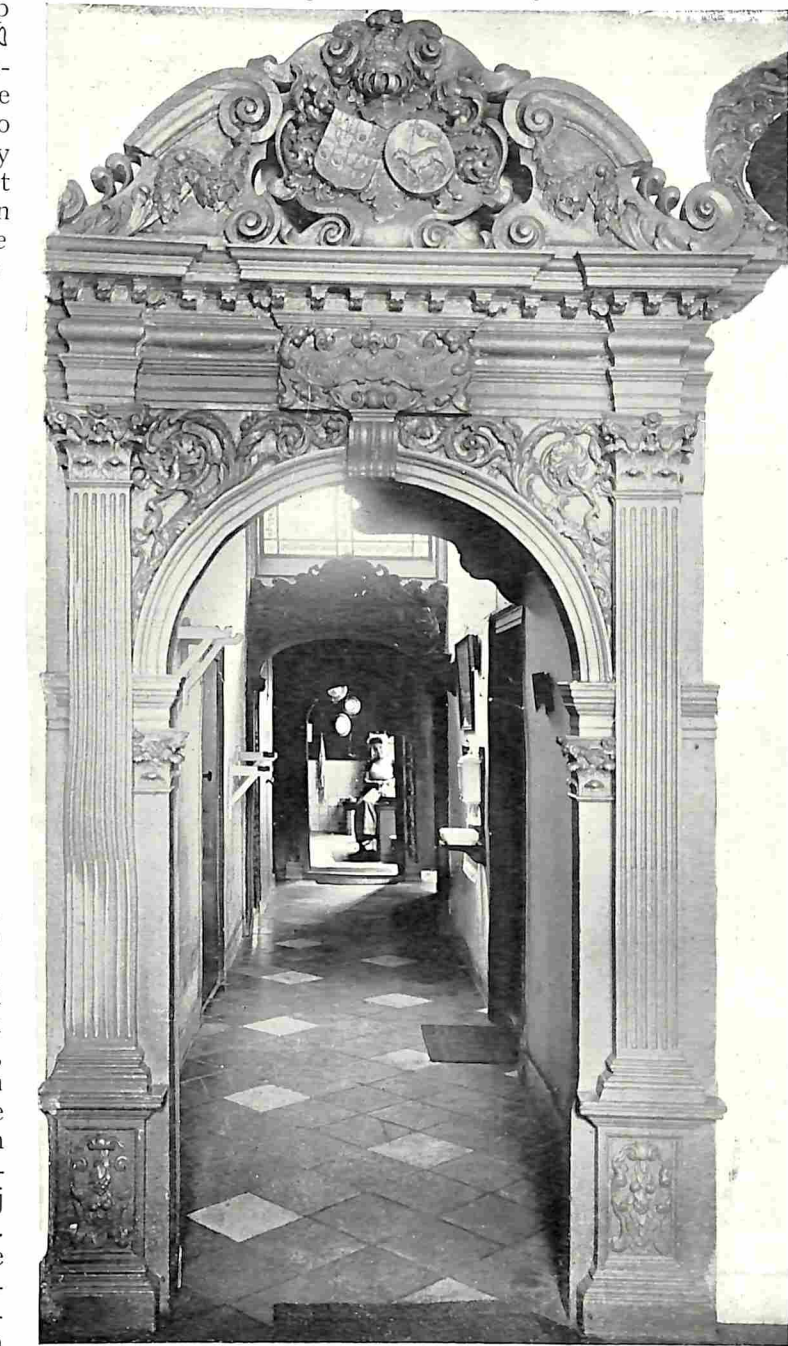

Foto C. Steenbergh

MIDDELBURG. BINNENPORTIEK IN HET HUIS „DE GLOBE”

II

Het was de avond na de huwelijksreceptie. In haar witte bruidstoiletje, echter nog zonder sluier, had Winnie naast haar bruidegom gestaan, en met haar stralendst glimlachje voor de vele gelukwensen gedankt. En toen de stroom der bezoekers had afgelaten, voelde Winnie de warme buiging van Rolf's arm om haar middel, terwijl hij zei: — En nu gaan *wij* óók eens de cadeaux bekijken, hè? Ik zelf heb óók nog niet alles gezien . . . In de nevenkamer, waar de geschenken waren geëtaleerd, liepen zij bewonderend rond,

en discussiëerden erover, wat het mooiste was: de zilvercassette harer ouders of het olijfgroene toiletkamer-ameublement, waarvan de vierkante tabouretten en stoeltjes met gestreepte rose zijde waren bekleed, de groote hall-kandelaars van Italiaansch, beschilderd hout of de donkerroode sang-de-boeuf vazen de kristallen salon-kroon, of . . . de groote kast-koffer, met zilverstof overtrokken . . . — Hij keek haar aan . . . en zij voelde zijn hand, die de hare omgreep, en zijn gladde, warme wang, die hij tegen de hare drukte . . . en van diepe ontroering sprongen haar de tranen in de oogen. Maar hij kuste ze weg in een verliefd, schertsend spel, en noemde ze „kostbare tranen . . .” Na het diner zaten zij samen alleen in haar boudoir en Winnie voelde zich

in een vreemdzoete stemming van volmaakte rust en algeheele bewogenheid tegelijk. En ook op *zijn* gezicht zag zij de gelukkige ontspanning na de vermoeienis van den dag maar in de bewegelijkheid zijner trekken speurde zij zijn nerveuse ontroering. En zij sprak niet veel, om hem tot kalmte te doen komen . . . en ook hij zweeg en streelde licht met zijn vinger over haar hand. — Toen werd hun de post gebracht. Samen sorteerden zij de felicitaties; voor jou voor ons samen . . . voor jou: van wien is die brief? . . . Waarom krijg je zoo'n kleur? — Ik 'n kleur? — Ja . . . waarom? — Die brief is van Nico . . . — O, van Nico, zoo. Mag ik 'm lezen? Geef 's hier. — Och, waarom. 't Is 'n gewone gelukwensch . . . toe, boy, je wordt altijd zoo opgewonden, als je Nico's naam hoort, en daar is toch heusch geen reden voor. — Geen reden. Heeft hij je dan niet 't hof gemaakt? — Ik weet 't niet . . . — Je weet 't wèl, en je weet ook, dat je met hem hebt geflirt . . . geef me dien brief. — Neen, Rolf, zóó moet je niet spreken, zei Winnie gegriefd. Als je nu nóg niet weet, dat je me vertrouwen kan . . . — Vertrouwen? dat kan je nooit 'n vrouw. — Rolf! — Hoe is 't: krijg ik dien brief? — Neen, Rolf. Er staat *niets* in, dáárom is 't niet . . . maar je moet me niet zoo bevelen. — Wat? heb ik geen recht? . . . Winnie ver-

keerde zelf niet in haar gewonen toestand, ook zij was zenuwachtig door de drukte en al de emotie der bruidsdagen, anders was zij wel voorzichtiger geweest, en had Rolf niet noodeloos getart. De aderen op zijn voorhoofd zwollen en klopten, en zijn oogen begonnen te fonkelen . . . — Winnie! weet, wat je doet! In haar nervositeit lachte zij: — Rolf! je stelt je belachelijk aan! En dat in onze bruidsdagen . . . Als je me niet vertrouwt, dan heb je 't nu toch wel wat ver laten komen . . . — Ver! maar nog niet *te* ver! — Rolf! wat bedoel je! — Wat ik zeg! Voor de laatste maal: geef je me dien brief? — Neen! neen! een heftige aandrang tot schreien krampte in Winnie's keel. Zoo niet, zóó niet, Rolf! . . . — Dus niet? dus niet? — Rolf! riep zij angstig, je gaat toch niet weg? — Ik ga . . . en als je me laat gaan . . . dan is 't voor goed! — Rolf . . . dat méén je niet! . . . — Ik meen alles, woord voor woord . . . Er kan geen liefde zonder vertrouwen

bestaan En toch kon zij, kón zij hem den brief niet geven. Zij kon zich niet op deze wijze door hem laten domineeren. Zij besepte ook volstrekt de betekenis niet van dezen woordenstrijd immers, dan had zij wel anders gehandeld en hem, met een vleiende liefde, het briefje, dat niets beduidde, gegeven En Hij stond bij de deur. — Moet ik gaan? — Ja! als je wil! riep zij buiten zichzelf. Zij moest nu maar eens en voor al een einde maken aan zijn dikwijls onredelijke drift. Je hebt geen recht en geen reden — Geen recht? geen reden? Goed! maar dan blijf ik ook geen seconde langer bij 'n vrouw, die ik niet vertrouwen kan en die niet van me houdt! En De deur sloeg toe. En Winnie, verbijsterd, verpletterd door het onverwachte, stortte neer bij haar canapé, en drukte haar hoofd in de kussens, zonder kreet, zonder snik. Het plotselinge, het onverwachte verlamde haar. En Was alles uit? en waarom? dit was toch niet mogelijk? Om zoo'n futiele kleinigheid O, Rolf! Rolf! Zij drukte de handen om haar hoofd, en steunde: Rolf hoe kon je zoo doen Zij kon niet huilen, zij lag gebogen als onder een verdoovenden slag en kón niet begrijpen, dat dit de waarheid was O, zij was te gelukkig geweest. Dat wreekte zich nu. En bij de gedachte, hoe zij door de stad had gedwaald in een extase van geluk, stegen de tranen verstikkend en heet naar omhoog, en haar dofheid brak dóór in een storm van tranen. Rolf, kermde zij, kom terug, kom terug ik kan je niet missen o, je kan me vertrouwen en ik houd van je Rolf En Rolf kwam terug. Maar hij zelf wist het niet. Zijn woeste drift had zijn hoofd en hand onzeker gemaakt en zijn motorwiel was in botsing gekomen bewusteloos was hij het huis zijner aanstaande schoonouders binnengedragen; en aan zijn rustbed, waarop hij buiten kennis lag, met omzwachteld hoofd, zat, bleek en bevend, Winnie, en drukte vergeefs haar lippen op zijn koude, gevoellooze hand. En Zij wist niet, hoe lang zij daar zat maar zij had het gevoel, of haar ziel verstierf. En toen zoo onverwacht, dat zij schrikte, opende hij de oogen, en zag haar aan En diep ontroerd, hoorde zij zijn gefluisterde stem, die: Vergeef je me? zei. Was het mogelijk, zou hij weer beter worden, en zouden zij toch nog toch nog gelukkig zijn? En — Ja fluisterde hij. Ik was dwaas en dom maar ik voelde me zoo ontzaglijk opgewonden in de laatste dagen je begrijpt 't wel? o, vergeef me En — Jij moet mij vergeven, bad zij, met een onweerhoudbaren snik, alles is mijn schuld, ik heb gedacht, dat ik te gelukkig was en daarom is dit alles zóó gekomen O, jij bijgeloovigje, glimlachte hij. En tóch gaan we, met onzen mooien honeymoonkoffer naar ons heerlijk Groenhove, hoor? en daar zullen we zijn als kinderen, maar niet meer als ondeugende, driftige maar — Als zalig-gelukkige kinderen zei ze stralend-blij.

JEANNE REYNEKE VAN STUWE

Bij het eeuwfeest van de Koninklijke Militaire Academie

OP 18, 19 en 20 October heeft heel Breda feestgevierd op een wijze, zooals men dat alleen in het Zuiden kent, vroolijk, dol, uitgelaten, gemoedelijk, los. De Bredasche toren heeft trots neergezien op de bewoners van zijn stad en de talrijke bezoekers, omdat zij jolijt hadden ter eere van een honderdjarige, die gevestigd is in een gebouw, met wien hij zooveel lief en leed heeft gedeeld. En Laten

wij hier de historie nagaan van dat gebouw welks bewoner — de K. M. A. — honderd jaar is geworden. En Er bestaat een verhaal, dat omstreeks 840 door de Noormannen bij Breda een burcht werd gesticht, die tot 1124 in het bezit zou zijn gebleven van hunne nakomelingen. Dit verhaal wordt echter door verschillende kroniekschrijvers naar het rijk der legenden verwezen. Toch schijnt er in dien tijd op dezelfde plaats iets van een burcht bestaan te hebben, want oude kroniekschrijvers beweren, dat Elbert, 6e Graaf van Strijen liet bouwen „op de Riviere de A, die doen seer breed was, een Burgh ofte Casteel ende noemde 't selve om redenen voorz. den Burgh van Breda". Dit vindt steun in onderzoekingen in 1926 verricht door den Kapitein der Genie W. H. Schukking, Eerst-aanwezende-Ingenieur te Breda, die bij het opgraven van fondamenteen van een hoektoren vond, dat de bouwde en het steenformaat uit den Karolingischen tijd moest dateeren, hoewel anderen beweren, dat deze hoektoren in ± 1350 door Jan I van Polanen werd gebouwd. Een eeuw geleden werd deze in 1826-27 verdwenen toren nog de „Deensche toren" genoemd. En Jan I van Polanen werd in 1350 Heer van Breda en al spoedig begon hij met den bouw van een nieuw kasteel, dat in 1362 gereed kwam en waaraan Jan II van Polanen in 1388 een kapel bouwde. Dit kasteel bestond uit een langen Zuidelijken vleugel, waar aan den Oosthoek een tweede, in N. richting loopende vleugel aansloot, terwijl in den aldus gevormden binnenhoek zich een vierkante toren bevond. Om het kasteel liep waarschijnlijk een gracht, terwijl om het terrein daarvoor vermoedelijk een tweede gracht aanwezig was. De toegang werd verschaft aan den kant van de stad door een poortgebouw. Dit poortgebouw is verdwenen, toen Jan IV van Nassau ¹⁾ (1410—1475) het geheele terrein door muren en torens omgaf, terwijl de toegang gemaakt werd, naar men denkt, aan den kant van het Valkenberg. Aan de W. zijde van den Z. vleugel bevond zich de reeds genoemde „Deensche toren", die aansluiting gaf met den W. vleugel, welke stomphoekig op den Zuidelijken stond. Of er nog een N. vleugel was is onbekend. En De muren met toren, die Jan IV van Nassau liet bouwen, worden verondersteld te hebben geloopt, in het Z. aanvangende, ongeveer 4 M. Oostelijk van den thans nog aanwezigen Duiventoren tot aan het nu nog bestaande torentje bij de woning van den chef van het Mil. Hospitaal, vervolgens zich ombuigende in N.O. richting tot bij een halfronden toren, om tenslotte in N. richting te eindigen bij een anderen toren, waarin later een molen werd gebouwd. Tusschen deze beide laatste torens bevond zich dan de toegangspoort. De tegenwoordige woning van den chef van het Militair Hospitaal schijnt eveneens uit dien tijd te dateeren. En Een van de volgende bewoners, die een groote uitbreiding en tenslotte vernieuwing van het Kasteel

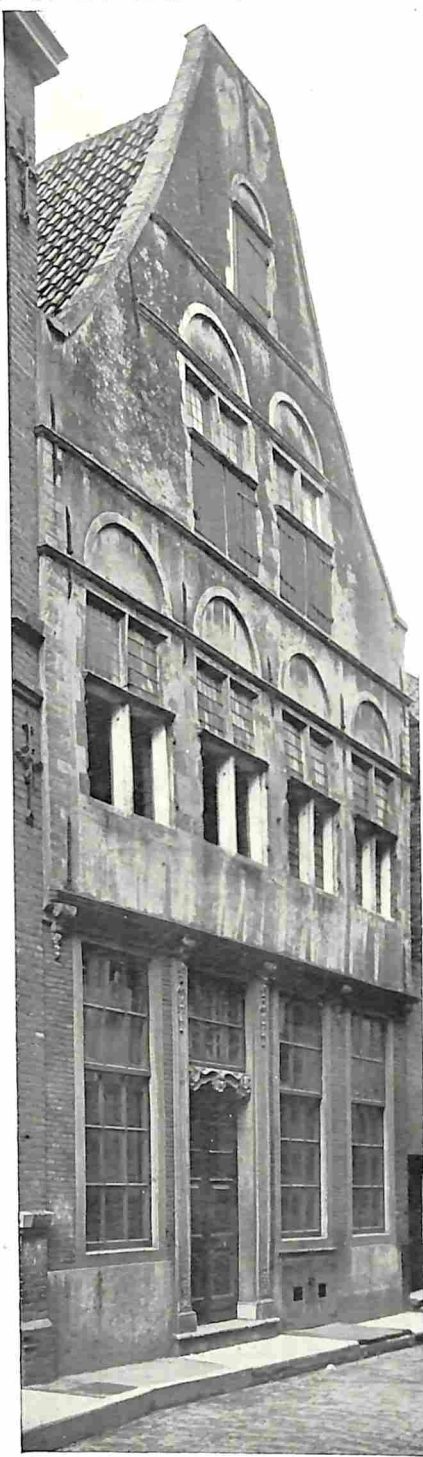

Foto C. Steenberg
MIDDELBURG. GEVEL AAN
DEN WAL

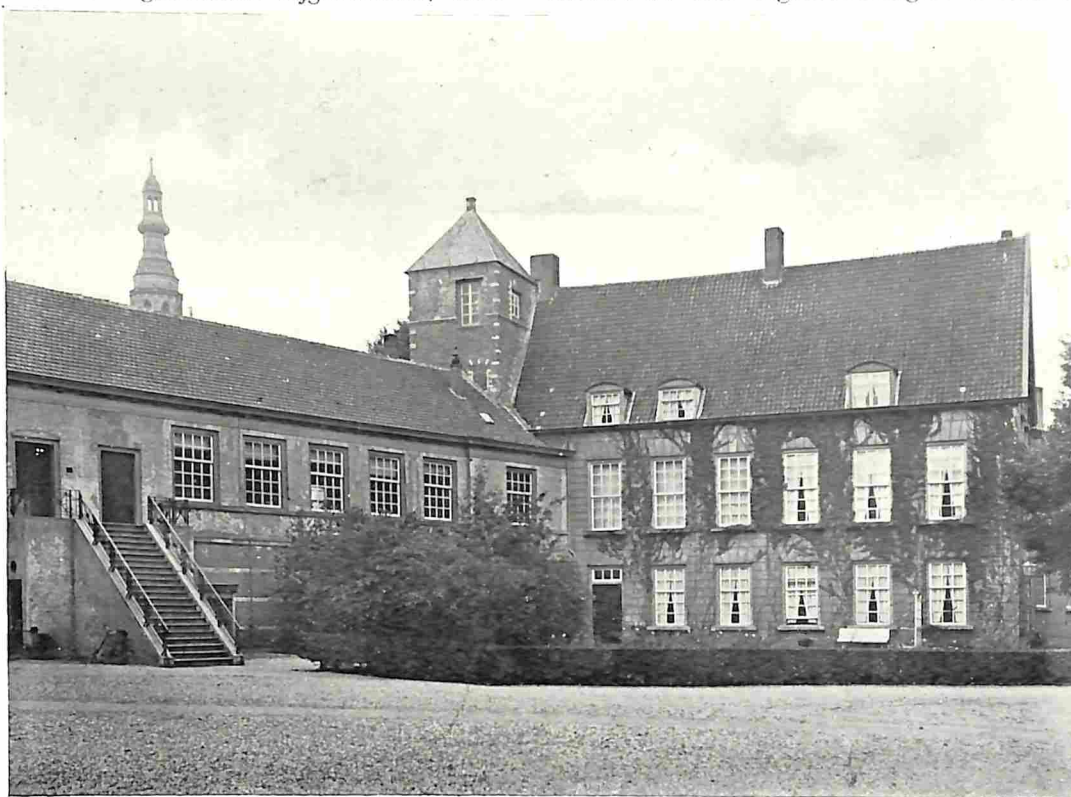
van Breda tot stand bracht was Hendrik III van Nassau (1485—1538). Drie maal rijk getrouwd, was hij in staat de middelen te verschaffen voor den bouw van een nieuw paleis, dat in pracht en praal alle vorstenverblijven in Holland in de schaduw stelde. In die richting werd hij wel gedrongen door het vele schoons op architectonisch gebied, dat hij op zijn talrijke buitenlandsche reizen had gezien. De wensch om hooge gasten, als keizer Maximiliaan, Karel V, Margaretha van Oostenrijk waardig te kunnen logeeren en de uitgebreide hofstoet van zijn derde prachtliovende vrouw Mencía, waren de andere factoren. En Voordat hij echter met dien nieuwbouw aanving,

¹⁾ Door het huwelijk van Johanna van Polanen, dochter van Jan II van Polanen, met Engelbrecht I van Nassau, kwam het kasteel in het bezit van het huis Nassau.

had hij reeds verschillende bijgebouwen doen verrijzen o.a. het nu nog bestaande Zuidelijk voorgebouw, oorspronkelijk een open galerij, waaraan verbonden een blokhuis. Een poort. (thans nog aanwezig) met een brug gaf toegang tot het daarachter gelegen terrein en het kasteel. In aansluiting met het blokhuis liet hij nog een in N. richting loopende plombede bouwen, waarin hij en zijn opvolgers zich bij voorkeur ophielden. Met al deze nieuwe gebouwen nog niet tevreden, werden er nog een tweetal zevenzijdige torens opgetrokken. Deze torens zijn nu bekend als de Granaattoren (de Noordelijkste) en de Duiventoren (de Zuidelijkste). Onderling waren zij verbonden door een wal.¹⁾ Door al deze uitbreidingen had het Z. front een groote uitgestrektheid verkregen en was ook krachtiger in staat van verdediging gebracht en in verband daarmee werden er op het N. front ook nieuwe werken aangelegd, en het geheel thans door een gracht omgeven of wel de oude verlegd. De toestand in het eerste kwartaal van de 16e eeuw was dus als volgt: midden in het terrein bevond zich nog het kasteel door Jan I van Polanen gebouwd, voor de O. zijde de muur, aangelegd door Jan van Nassau, waarvoor zich een gracht bevond, die W. waarts om het kasteel heenliep, maar nu een binnengracht was geworden en aan de Z. zijde de reeds genoemde bijgebouwen, west-

geschikt belang zijn. In 1597 werd een monumentale brug gebouwd, die in 1826 werd afgebroken. Door de up and downs van den 80-jarigen oorlog, die Breda en zijn kasteel telkens andere meesters bracht, kwam van een verdere afbouw, dus van den Z. vleugel, heelemaal niets. Eerst de Koning-Stadhouder Willem III, dus ongeveer een eeuw later, liet het kasteel voltooiën. In 1686 werd de vleugel, van Jan van Polanen afkomstig, gesloopt; (slechts de toren bleef bestaan) en in 1688 werd met het opbouwen in den geest van Hendrik III aangevangen. In de 18e eeuw hebben er weinig veranderingen plaats gehad. Na de vlucht van Willem V, werd het kasteel verbeurd verklaard en diende het om beurten voor kazerne of hospitaal. Deze laatste bestemming bleef het behouden tot 25 Mei 1816, de datum waarop het wederom aan het huis van Oranje werd teruggegeven. Bij Koninklijk besluit van 20 Mei 1826 werd besloten in het kasteel de Koninklijke Militaire Academie te vestigen. De toenmalige eigenaar Prins Frederik had het gebouw voor dat doel aan het rijk ten geschenke gegeven. In verband daarmee kregen we toen weer groote veranderingen, waardoor veel van het karakter van het oude paleis verloren ging, zoodat men niet dan met een zeker leedwezen den tegenwoordigen toestand zal aanschouwen.

Dat er nog niet meer vernield werd, hebben wij aan Z.M. Koning Willem I te danken, hetgeen wij uit een zinsnede in het dagboek betreffende de werkzaamheden kunnen opmaken: n.l. „In het concept-bestek was beschreven het weggappen van alle sieraden op de muren van het kasteel en het bepleisteren van dezelve, doch zulks is door het Departement van Oorlog veranderd geworden en men heeft bevelen gegeven om volgens den wil van Z.M. alle sieraden zooveel mogelijk te be-

DE KONINKLIJKE ACADEMIE, HET VOORMALIGE KASTEEL, TE BREDA. DE WONING VAN DEN CHEF VAN HET MILITAIR HOSPITAAL; ZICHTBAAR IS OOK DE TOREN, DOOR JAN VAN NASSAU GEBOUWD

vleugel begonnen, achtereenvolgens kwamen dan de Noordelijke en Oostelijke vleugel aan de beurt. De W. vleugel werd gevormd door een open hal van 5 rijen van 14 zuilen en daarboven een ontvangzaal van twee verdiepingen hoogte, terwijl een monumentale trap toegang tot deze zaal verschafte. Maar in de volgende eeuwen vonden steeds verbouwingen plaats, zoodat van den oorspronkelijken aanleg weinig overbleef. De N. vleugel bevatte verschillende woon- en dienstkamers, gelegen in een gelijkvloers en één verdieping, maar de gevel werd toch even hoog opgetrokken als de W. vleugel. Aan het Oostelijk einde van dezen vleugel was een ruime trap aangelegd. De O. vleugel op dezelfde wijze vervaardigd als de Noordelijke kreeg op den N.O. hoek een zevenzijdige torentje en waar hij zou aansluiten bij den vleugel van het kasteel van Jan van Polanen, juist tegenover de monumentale trap, kwam een breede poort, door een brug met het voorgelegen terrein verbonden. Na Hendrik III werd René van Chalon Heer van Breda, die tegen den W. vleugel een kapel liet bouwen, waarin de vrouw van Willem van Oranje (Anna van Buren) een altaar stichtte. Nog enkele veranderingen hadden er plaats, die van onder-

houden en de muren ongepleisterd te laten, waardoor wel, volgens de meening, de oudheid zal worden bewaard, maar waardoor ook de Academie een minder schoon aanzien moet verkrijgen. 28 December 1826 werd met het verbouwingswerk aangevangen, de gracht werd gedempt, de kapel, en het eenig overgebleven bouwwerk van Jan van Polanen n.l. de vierkante toren, de monumentale trap, de molen enz. vielen onder sloopershanden. Tegen de W. vleugel werden twee nieuwe vleugels gebouwd, de beide kapellen, zooals in het dagboek vermeld staat: „25 Mei is de Noordelijke kapel (die „voor den Gereformeerden of Hervormden dienst”) tot geheele hoogte opgemetseld, op de Zuidelijke kapel („voor den Roomschen dienst”) is de 2e laag zolderbalken gelegd”. Door den bouw van deze twee kapellen werden de N. en Z. vleugel van het gebouw als het ware verlengd. De ontvang- of ridderzaal onderging eveneens groote veranderingen. De monumentale trap werd afgebroken; boven de benedenste vensters werd een vloer aangebracht ondersteund door een rij ijzeren pilaren, en het bovenste gedeelte weer opgetrokken, waardoor dus twee verdiepingen ontstonden. De open hal werd gedicht, de buitenste zuilenrijen verdwenen in de opgetrokken muren, zoodat 3 van die zuilenrijen overbleven. Voor het overige werden in de binnenplaats de gevels van de toenmalige hoogste verdieping afgebroken en daarna weder opgemetseld. Uit het dagboek, dat ook dit gedeelte van de werkzaamheden, bespreekt, zou men kunnen opmaken,

1) De verbinding van de Mark en de kasteelgracht, het Spanjaardsgat, bevindt zich tusschen deze twee torens. Men hoort wel verkondigen, dat door dit Spanjaardsgat „het Turfschip van Breda” in 1590 binnen de omwalling is gekomen. Roest toonde echter aan, dat het Spanjaardsgat eerst in 1610 werd gegraven en dat het water van de Mark meer noordelijk door een sluis in de binnengracht kwam, zoodat het schip dus ook door de sluis moet zijn gevaren.

dat getracht is deze gevels te sparen, doch dat men voor zeer groote moeilijkheden kwam te staan. Kapitein Schukking vermeldt in zijn Artikel in den Militairen Spectator: „wanneer men de groote „vengsters” aanschouwt, welke de corridors onzer Academie inderdaad van een ruime hoeveelheid licht en lucht voorzien, spreken de moeilijkheden, door de verbouwers ondervonden, wel zeer duidelijk en moet men het eigenlijk waardeeren, dat zij de galerij der 2e verdieping nog zooveel mogelijk hebben weten te sparen”. Aldus kregen we het tegenwoordige aanzien. Een photo van recenten datum leert ons, welke veranderingen de voor-gevels van den O. vleugel hebben ondergaan. ☞ Op het buitenterrein werden, zooals reeds vermeld, de muren met de muurtorens en de molen geslecht. De werken en de wallen ondergingen in den loop der negentiende eeuw hetzelfde lot. De gracht werd gedempt. Het blokhuis werd ingericht tot woning voor den ren officier, de open galerij gesloten, terwijl de overgebleven oude muren der bijgebouwen onder een pleisterlaag verdwenen. Sindsdien werden op het terrein verschillende bijgebouwen opgericht. ☞ In latere jaren, doch vooral na het 75-jarig bestaan, is men de Academie meer gaan beschouwen als een historisch monument, nauw verbonden aan ons Vorstenhuis en werden er verschillende restauraties uit-

gevoerd. In 1903 en 1910 werden de Granaat- en de Duiventoren met het daartussen gelegen Spanjaardsgat, onderhanden genomen. De hoofdingang van het hoofdgebouw onderging een welgeslaagde herstelling; de souslaag van de Zuidelijke voorgebouwen met het aardige oude torentje werd eraf gehaald, zoodat de oorspronkelijke steen met de natuursteen banden weer te voorschijn kwamen evenals de vlak gekapte zuilen van de vroegere open galerij,

vervolgens werden de terra-cotta portretmedaillons op de binnenplaats door de zorg van het Rijksbureau voor Monumentenzorg vernieuwd, en ten slotte werden enkele gebouwtjes, die bijgebouwd waren, wederom afgebroken. ☞ Met het vorenstaande hebben wij een beeld gegeven over het ontstaan en de wording van het gebouw, waarin de K. M. A. gevestigd is, die een taak vervult, welke in de 17e en 18e eeuw aan de gewone hoogeschoolen was overgelaten, waar gewone hoogleeraren voor de militaire vakken waren aangesteld. ☞ Op het eind van de 18e eeuw en het begin van de 19e eeuw werden verschillende militaire scholen opgericht, ontbonden, verplaatst, tot de inlijving bij Frankrijk aan een opleiding hier te lande een einde maakte. 24 Februari 1814 stichtte de soevereine vorst te Delft een militaire school, genoemd de Artillerie- en Genieschool, waar ook opleiding plaats had voor Infanterie en Cavalerie. In die opleiding bestond echter geen eenvormigheid en er werden verschillende Commissies benoemd om die zaak te bestudeeren. Het resultaat daarvan was, dat Z.M. Koning Willem I, bij besluit van 29 Mei 1826 No. 27, de Artillerie- en Genieschool te Delft ophief en de oprichting van de Koninklijke Militaire Academie te Breda beval. ☞ 24 November 1828 had de plechtige inwijding plaats van de Koninklijke Militaire Academie door Z.K.H. Prins Frederik der Nederlanden, die wel de Vader dier inrichting genoemd wordt. Een opsomming van jaartallen, data, bepalingen enz. zullen wij den

lezer besparen en alleen volstaan met te vermelden, dat de tegenwoordige opleiding tot officier voor alle wapens, zoowel voor hier te lande als de overzeesche-gewesten plaats heeft in 3 jaren. Tot 1 October 1928 heeft de K. M. A. in totaal ± 6000 officieren afgeleverd, verdeeld over het leger h. t. l. en over dat in de Koloniën. Zij, die omtrent deze materie meer wenschen te weten, verwijzen wij naar het Gedenkboek van van Steijn bij het 75-jarig bestaan uitgegeven en andere bronnen. ☞ Wat het verenigingsleven betreft van de Cadetten, er bestaat een Cadettencorps aan welks hoofd zich een senaat bevindt. Het kweken van Corpsgeest treedt bij ieder corps het meest op den voorgrond. Waar voor een vijftiental jaren de cadetten, met uitzondering van hen, die studievoorrchten genoten, slechts enkele uren (± 4 à 5) per dag vrij waren, zoo is thans hun vrijheid veel grooter en heeft men ook daarin de meer moderne richting gevolgd. De korpsgeest, het gevoel van saamhoorigheid, die in de historie tot zulke groote dingen in staat heeft gesteld, heeft er wel eenigszins door geleden, doordat men niet meer zoo op elkaar aangewezen is als vroeger. Door de omstandigheden zijn ook vele tradities verdwenen. Vele ouderen zullen zeggen „helaas”, doch dat is iets, wat men niet alleen bij het Cadettenkorps aantreft. Van de andere verenigingen noemen we als

de voornaamste de Algemeene Gymnastiek- en Schermvereniging, de Roei-vereiniging, Velocitas e.a. ☞ Wij willen dit artikel hiermede besluiten. Het kan er geen aanspraak op maken volledig te zijn. hetgeen de lezer natuurlijk zelf reeds heeft opgemerkt. Het is alleen bedoeld als een bijdrage om iets mede te deelen omtrent de waarde van het Oude Kasteel uit historisch punt, en vervolgens om iets zijn tegenwoordige toestand, gebruik enz. te schetsen. Wanneer wij bij de

oud-cadet

lezers door het bovenstaande eenige belangstelling voor het vermaarde Oude Kasteel van Breda en voor de Honderdjarige, die het nu herbergt, hebben gewekt, dan is het doel van dit artikel bereikt.

☞ *Bronnen.* ☞ Archief van den Eerstaanwezend Ingenieur der Genie te Breda. ☞ Th. M. Roest van Limburg. Het Kasteel van Breda. Geschiedkundige aantekeningen betreffende het voormalig Prinsenhof te Breda. H. A. M. Roelants Schiedam 1903. ☞ Dr. Jan Kolf. De monumenten in de voormalige Baronie van Breda. ☞ De Militaire Spectator No. 9. September 1928.

DE GEVANGENIS

STIL was het in de tuinkamer. De deuren stonden wijd open en na den pas gevallen regen stroomden heerlijke geuren de kamer binnen. ☞ Ik was zeer verdiept in lectuur, die gansch niet paste in deze rustige sfeer. Ik las een boek over de Fransche Revolutie. Ik las van onthoofding van eens machtige leiders, van grilligen volksvoorker, van wellustige wredeheden, van hen, die in gevangenis voor hun welgezindheid moesten boeten. ☞ Toen hoorde ik een zacht gegons, vlak naast me. Een bijtje? — Verder las ik de bloedige geschiedenis van Frankrijk. Maar het gonzen liet zich weer hooren, nu krachtiger. Het hield niet meer op en het vreemde was, dat de plaats, vanwaar het

VOORGEVEL VAN DE KONINKLIJKE MILITAIRE ACADEMIE TE BREDA

kwam, constant bleef. Heel dicht bij me moest het wezen. Luisterend liep ik door het vertrek, tot ik voor het glas met Oost-Indische kers stond. Nu was het zeer duidelijk, het kwam uit de bloemen. En toen ik de kelken bekeek, zag ik hoe in een van de lange nauwe slurfjes een vlieg gevangen zat. ☼ Dus het was maar een vlieg, en vliegen en muggen behoren door de menschen doodgemaakt te worden. Maar met deze vlieg was het anders.... ze was verraderlijk gelokt tot in de diepe smalle schacht, waaruit ontkomen niet mogelijk was, gelokt door de zoete geur van de bloem. En ze gonsde.... het eenige wat ze kon doen.... gonzen.... gonzen.... ☼ De Franche Revolutie.... een gevangen vlieg.... een schoone bloem. De bloem geurde, maar de vlieg gonsde voor haar leven. De strijd was moeilijk. ☼ Toen, met een vlug besluit, trok ik de bloem uit het glas en scheurde haar voorzichtig overlans open. Beduusd zat het vliegje in de vrijheid. Dan streek het tastend de gazen vleugeltjes glad en vloog den geurenden tuin in....

FLOX

Het Gazon en de eischen voor een goed onderhoud

VELEN zal het zijn opgevallen, dat in de maand Augustus, September de goed onderhouden parken en tuinen het schoonst schijnen, de bloemperken zien er wondermooi uit, omdat zij juist volgroeid zijn en de groepen van heesters en boomen hebben een graad van ontwikkeling bereikt, dien men hun altoos zou willen laten. Wanneer wij zoo eens verschillende tuinen met elkaar vergelijken, dan merken wij al spoedig, dat de bloemen en de planten in den eenen heel wat mooier uitkomen, dan in den anderen. ☼ Sommige, en wij kunnen ons daar wel bijvoegen, meenen, dat een tuin zooals een kamer schoon gemeubeld moet zijn en daarom sparen zij geen moeite, om schitterende

bloemperken aan te leggen en kunstige mozaïekvakken te teekenen, welke soms wel wat al te veel kunst verraden. ☼ Anderen, en wij zijn er nog van, denken, dat een of meerdere groepjes welverzorgde heesters, met hun afwisselenden blad-vorm en bladkleur, onmisbaar zijn om een tuin een behoorlijk

aanzien te geven. Doch begrijpen wij wel voldoende, dat dit alleen ons oog bekoort, als het tegen de heesters en om de bloemperken met welgevallen rust op een grootere of kleinere welgeschoren grasvlakte; zonder deze is de tuin vergelijkbaar aan een schoone salon, schitterend gemeubeld, doch zonder tapijt. ☼ Beplant een tuin zoo goed ge kunt, het gras voltooit eerst uw werk. Het gras bewijst ons grooten dienst bij het afzetten van randen en aanleggen van gazons. Een mooi grasveld bekomen wij op tweeërlei wijze, n.m. door te zaaïen en het aanschaffen van zoden. Graszaaiën kunnen wij strikt genomen wel op alle tijden van het jaar, doch de meest zekere uitkomsten verkrijgen wij in 't voorjaar en in 't najaar. Steeds gaat een goede grondbewerking, bestaande uit omspitten en bemesten, vooraf. Bij het spitten worden door den werkmans dunne, kleine steekjes genomen en tevens alle steenen, wortels, onkruiden en andere ongerechtigheden verwijderd. Men haaste zich bij dat werk niet, vooral het fijnmaken der kluiten geschiede volledig. Hierna wordt de grond gelijk geharkt, vastgeklopt of gerold, weder een weinig opgeharkt en daarna gezaaid.

☼ Welk zaad en hoeveel we moeten gebruiken? Het eerste laten wij liefst aan een vertrouwd zaadhandelaar over; er bestaan n.l. heel veel verschillende soorten van grassen, allen met bijzondere eigenschappen. Nu worden er voor verschillende doeleinden diverse mengsels saamgesteld, waaruit een goed zaadhandelaar dan zijn keuze maakt; we geven daartoe op: 1ste of het toekomstige grasveld beschaduwd of in de volle zon ligt; 2de waaruit de grond bestaat (klei, veen, zand of gemengde grond); 3de of het terrein hoog of laag ge-

HET GAZON: STEENKRUID

Foto C. Steenbergh

EEN GAZON, MET ROZEN OMLIJST, TE LAREN

legen is. We zullen dan in den regel een beter zaadmengsel krijgen, dan wanneer wij 't zelf samenstellen. De hoeveelheid, die wij noodig hebben hangt natuurlijk geheel af van de grootte der gazons. 1 K.G. per 100 M². is voldoende. Daar wij wel spoedig te dun doch nooit te dik zaaien is in kleine tuinen 1½ K.G. per 100 M². verkieselijker; voor grasranden mogen we zelfs tot 2 K.G. toe gaan. Voor het uitzaaien kiezen we een zeer stille dag, of, als dit te lang ophoudt, maken wij gebruik van de stille ochtend- en avondstonden. Ter bevordering van een gelijkmatige verspreiding, is het aan te bevelen het zaad met zand of zaagsel te vermengen. Het zaaien zelf doen we met de hand, eerst de helft over het geheele veld en onmiddellijk daarop de andere helft over hetzelfde deel. Hierna wordt het zaad met een hark ondergewerkt. Hoe dat inharken geschiedt, moeten de liefhebbers van „zelfdoen” maar eens gaan kijken bij iemand, die het meer heeft gedaan; zij zullen dan wel zien, dat dit met eenige inspanning en accuratesse moet geschieden. Ten slotte wordt alles goed vlak en glad geplakt of gerold. Bij gunstig weer zien wij na 10 of 14 dagen reeds een groen waas. ☼ Natuurlijk kunnen wij ook gebruik maken van zoden, overal, waar men eenigszins sterke hellingen te bekleeden heeft, is het gebruik daarvan zelfs onvermijdelijk, omdat, wanneer men die bezaait, de regen den grond doet afloopen en het zaad aldus wegspoelt. Hetzelfde is het geval met waterkanten, vooral dáár, waar een min of meer sterke golfslag den grond weglaat. Zelfs moeten wij in zulke gevallen de zoden met lange houten pennen bevestigen, willen we niet aan gestadige teleurstellingen blootstaan. Zelfs zandverstuivingen worden op dergelijke wijze met taaie graszoden vastgelegd. De onderhoudszorgen bepalen zich voornamelijk tot bemesten, vrijhouden van onkruiden en korthouden van 't gras. ☼ Zoodra wanneer de bladeren van de boomen zijn, harken wij de gazons netjes schoon aan en dragen zorg voor een flinke bemesting. Compost, bladaarde, koemest gemengd met fijne turfmolm, zijn eenige meststoffen, welke veel aanbeveling verdienen; niet alleen, dat deze stoffen het noodige voedsel bevatten, maar ook hebben zij het vermogen de vocht, waar gras zoo dikwijls behoefte aan heeft, lang vast te houden. Op niet te droge gronden kunnen wij evenwel ook met kunstmest volstaan. Mengsels grasmest met een gegarandeerd percentage oplosbare kali en fosforzuur zijn in den handel regelmatig verkrijgbaar. ☼ Vroeg in 't voorjaar, als wij de eerste levensteekenen in de natuur weer gewaar worden, nemen wij de gazons goed onderhanden met een hark. Steenen, dorre takjes en allerlei andere ongerechtigheden mogen niet worden geduld. Waar kale plekken zijn ontstaan, wordt nieuw graszaad gestrooid of worden zoden gelegd. De kanten worden met een scherpe spade strak en recht afgestoken. Onkruidplanten zooals boterbloemen, steenkruid, madeliefjes, klaver, weegbree, paardebloemen, wilde zuring enz. worden met een oud mes, „met wortel en tak” tusschen het gras verwijderd. Onkruidplanten groeien sneller, hebben een andere kleur, geven aan een gazon steeds een onordelijk aanzien. Het wieden moet dan ook meerdere malen nauwkeurig worden herhaald. Een enkel crocusje of sneeuwkllokje mag er wel in voorkomen, deze vroege lenteboden zijn reeds uitgebloeid vóór er voor den eersten keer gemaaid wordt. ☼ De eerste keer, en dat is, zoodra het gras lang genoeg is, wordt er met de zeis gemaaid, later om de 8 à 10 dagen met de machine. Door de machine worden de halmen zeer dicht bij den grond afgesneden, en nu ontwikkelen er uit de overgebleven stengelknoppen onmiddellijk nieuwe halmen, in steeds grooter aantal, waardoor de dichtheid van het grasveld toeneemt en op den duur zóó gelijk en zóó zacht wordt als een smyrna-tapijt. Het afgemaaid gras wordt nu niet meer aangeharkt, doch met een bezem bijgeveegd, terwijl de kanten met de schaar worden strak gehouden. Dan is het gazon geworden een weelde voor de oogen, in den zomer een rustplaats voor de volwassenen, een heerlijk speelterrein voor de kinderen. En in den winter, als alles dor is, bewaart het ons de zomersche illusie.

M.

IN HET RIJK DER STILTE

5)

DOOR CHARLES G. D. ROBERTS

HET RINGWAAK HERT

(Vervolg)

H IJ was juist in het gebladerte verdwenen, toen zijn achtervolgers aan de andere zijde der weide verschenen. Zij liepen onmiddellijk tusschen de koeien door zonder zich te storen aan woedend gesnuif en dreigende horens, vonden zonder eenige moeite het spoor, sprongen over het hek en schoten het struikgewas in met een nieuwen triomftoon in hun gejank. ☼ Toen de bok hun stemmen zoo vlak achter zich hoorde, knikten zijn knieën. Hij wist, dat hij het niet veel langer kon uithouden en hij wist, dat al zijn trucs vergeefs waren bij zulke onvermurwbare vijanden. Hij bleef een oogenblik stilstaan, alsof hij dapper den doodstrijd met ze wou aanvaarden. Maar iets anders in hem, vaag maar dwingend, spoorde hem aan Ramsay's boerderij op te zoeken. Het was bekend terrein en er was hem daar nog nooit iets kwaads overkomen. Hij wist, dat de oude boer hoogst gevaarlijk was, maar hij was niet zoo een oogenblikkelijke, vreeselijke, onvermijdelijke bedreiging als die, welke hem nu op de hielen zat. Bovendien had hij het vee naar de stallen zien loopen, daar een schuilplaats zoeken en er weer veilig vandaan komen. ☼ Met het restant zijner slinkende krachten sprong hij het open veld in, liep het korenveld over, draaide om den hoek van den tuin heen en bleef voor de open staldeur staan. De zware deur werd slechts door een stuk hout open gehouden. In tegenstelling met het felle zonlicht daarbuiten, leek het inwendige donker en veilig. Maar vermengd met den geur van het vee, hing er de gevreesde menschenlucht. Hij draaide om, als was hij van plan om den stal heen te loopen en zijn hopelooze vlucht te hervatten, maar op hetzelfde oogenblik trof het gejank der vervolgers zijn oor. Hij zag ze uit het bosch te voorschijn komen en het korenveld in draven. Dit maakte een einde aan zijn besluite-loosheid. Hij draaide half waggelend weer om, traptte bij toeval tegen het blok dat de deur openhield, struikelde over den drempel, draafde naar den donkersten hoek van den stal en viel hijgend neer in een box, die Ramsay eens voor een veulen gebouwd had. Op het zelfde oogenblik viel de zware deur, niet langer open gehouden door het stuk hout, met een slag dicht, terwijl de groote houten klink eerst omhoog gleed en toen stevig op haar plaats viel. ☼ Toen de honden aankwamen en de deur gesloten vonden, barstten zij in toornig blaffen uit. Eén keer liepen zij om het gebouwtje heen om te zien of er nog een andere ingang was. Toen sprongen zij woest tegen de deur op, blaffend en grommend in hun machteloze woede. Het kabaal, dat ze maakten, deed Ramsay op een drafje uit zijn aardappelveld komen aan den anderen kant van den heuvel, waar hij aan het werk was geweest. Het verbaasde hem twee vreemde honden te zien, die zoo een herrie maakten voor zijn staldeur. Maar daar hij een sluwe woudlooper was, ging hij niet recht op de deur af, maar om den stal heen en keek door het venster. ☼ Toen Ramsay de trillende bruine gestalte en het groote gewei op den vloer van den stal zag liggen, sprong zijn hart op van vreugde. Nu had hij de veel begeerde trofee in zijn bezit. Hij liep de keuken in om zijn geweer te halen. Toen bedacht hij zich en nam in plaats daarvan een lang jachtmes. Toen hij de staldeur naderde, stormden de honden dreigend op hem af. Maar zij waren te goed gedresseerd dan dat zij het waagden ongehoorzaam te zijn aan de scherp bevelende stem, die ze weg joeg. Sombor, met oogen rood van woede, gehoorzaamden zij, in afwachting van de komst van hun meesters, die ze zouden helpen. ☼ Ramsay sloot de deur stevig achter zich dicht en liep naar de box met het mes in zijn hand. Op den drempel bleef hij staan en beschouwde den gevangene met triomfantelijke bewondering.

Foto C. Steenbergh

IN ARTIS. DE HYENA

(Slot volgt)